

Kosmické události v květnu 2010

(Časové údaje jsou ve středoevropském letním čase)

Viditelnost planet:

Merkur je nepozorovatelný; **Venuše** září večer vysoko nad západním obzorem; **Mars** a **Saturn** jsou vidět většinu noci kromě jitra; **Jupiter**, **Uran** a **Neptun** jsou na ranní obloze

Úkazy a události:

- 4. 5. Venuše v konjunkci s hvězdou Aldebaran v Býku (Venuše $6^{\circ} 29'$ severně)
- 4. 5. 6 h planetka (2) Pallas v opozici se Sluncem
- 5. 5. 5 h planetka 2010 GU21 prolétá v blízkosti Země (0,021 AU)
- 5. 5. 18 h planetka 2010 FA81 prolétá v blízkosti Země (0,045 AU)
- 6. 5. maximum meteorického roje eta Akvarid
- 6. 5. 6 h Měsíc v poslední čtvrti
- 7. 5. 13 h Neptun v konjunkci s Měsícem (Neptun $4,0^{\circ}$ jižně)
- 7. 5. 21 h planetka 2009 BD prolétá v blízkosti Země (0,023 AU)
- 9. 5. 20 h Jupiter v konjunkci s Měsícem (Jupiter $6,0^{\circ}$ jižně)
- 9. 5. 21 h planetka 2010 GA24 prolétá v blízkosti Země (0,051 AU)
- 10. 5. 2 h Uran v konjunkci s Měsícem (Uran $5,3^{\circ}$ jižně)
- 11. 5. planetka (12) Victoria (9,1 mag) v opozici se Sluncem
- 11. 5. 2 h Merkur v zastávce (začíná se pohybovat přímo)
- 14. 5. plánovaný start raketoplánu Atlantis k ISS (STS-132)
- 12. 5. planetka 2007 TZ68 prolétá v blízkosti Marsu (0,012 AU)
- 14. 5. 3 h Měsíc v novu
- 15. 5. 10 h Měsíc v konjunkci s Aldebaranem (Aldebaran $7,66^{\circ}$ jižně)
- 16. 5. 11 h Venuše v konjunkci s Měsícem (Venuše $0,4^{\circ}$ severně, zákryt mimo naše území)
- 18. 5. sonda Cassini prolétá okolo Saturnových měsíců Enceladus a Metone
- 18. 5. 13 h Měsíc v konjunkci s Polluxem (Pollux $8,34^{\circ}$ severně)
- 20. 5. sonda Cassini prolétá okolo Saturnova měsíce Titanu
- 20. 5. 13 h Mars v konjunkci s Měsícem (Mars $5,7^{\circ}$ severně)
- 21. 5. 2 h Měsíc v první čtvrti
- 23. 5. 7 h Saturn v konjunkci s Měsícem (Saturn $9,2^{\circ}$ severně)
- 25. 5. 1 h Měsíc v konjunkci se Spikou (Spika $4,20^{\circ}$ severně)
- 26. 5. 4 h Merkur v největší západní elongaci ($25^{\circ} 08'$ od Slunce)
- 28. 5. 1 h Měsíc v úplňku
- 28. 5. planetka (40) Harmonia (9,6 mag) v opozici se Sluncem
- 29. 5. 23 h trpasličí planeta (1) Ceres v konjunkci s Měsícem (Ceres $0,9^{\circ}$ severně, zákryt mimo naše území)
- 31. 5. 18 h Saturn v zastávce (začíná se pohybovat přímo)

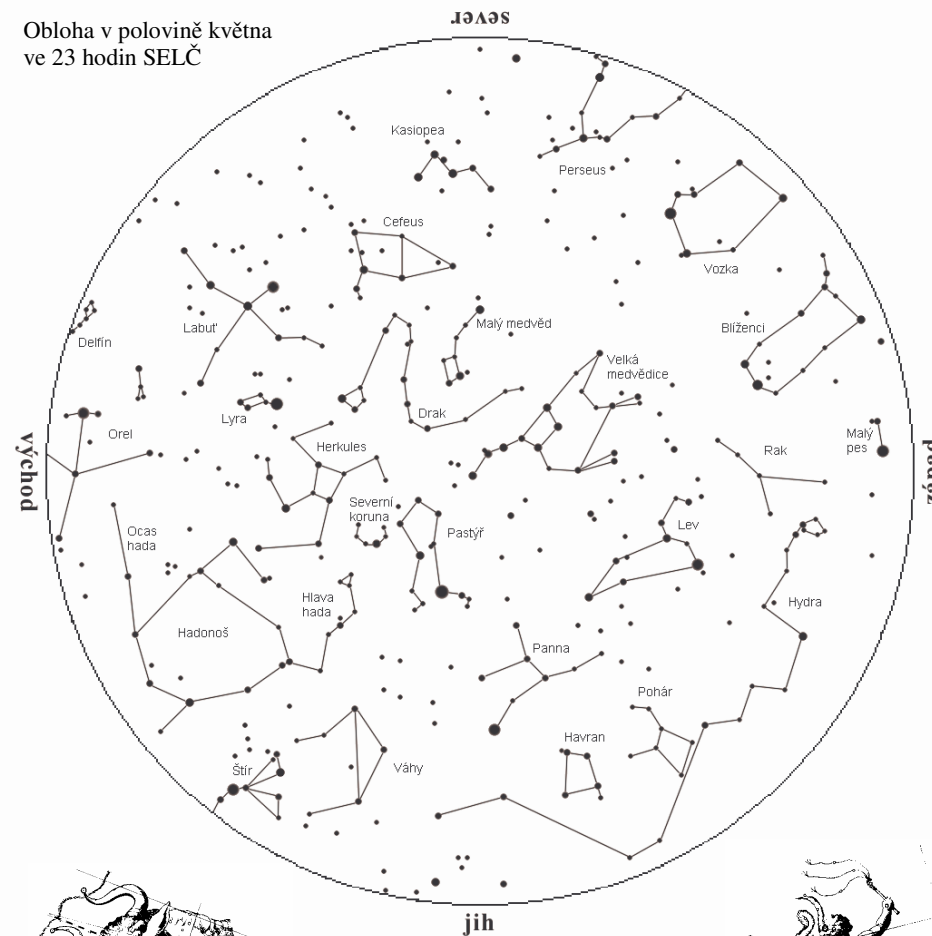
Zdroje: [1] Příhoda, P. aj. *Hvězdářská ročenka 2010*, HaP Praha, AsÚ AV ČR, Praha, 2009
[2] NASA, JPL *Space Calendar* [online]. [cit. 2010-04-12].
<<http://www2.jpl.nasa.gov/calendar/calendar.html>>.

MĚSÍČNÍK

HVĚZDÁRNA A PLANETÁRIUM

v Hradci Králové

Obloha v polovině května
ve 23 hodin SELČ

květen 2010

květen 2010

POZOROVÁNÍ SLUNCE

soboty v 15:00

projekce Slunce dalekohledem, sluneční aktivita, sluneční skvrny, při nepříznivém počasí ze záznamu

PROGRAM PRO DĚTI

soboty v 16:00

jarní hvězdná obloha s astronomickou pohádkou *Hvězdný sen* v planetáriu, dalekohledy, dětské filmy z cyklů *Rákosníček a hvězdy* a *Potkali se u Kolína*

VEČERNÍ PROGRAM

středy, pátky a soboty ve 20:00

jarní hvězdná obloha v planetáriu, aktuální informace, výstava, film, dalekohledy, při jasné obloze pozorování

VEČERNÍ POZOROVÁNÍ

středy, pátky a soboty ve 21:30

zajímavé objekty večerní oblohy **jen při jasné obloze!**

PŘEDNÁŠKY

Andskými zeměmi (Peru, Bolívie, Chile) čtvrtek 6. května v 18:00

nejen po stopách Inků
přednáší: MUDr. Petr Šubrt

Pravěk v populární kultuře sobota 15. května v 18:00

Bude Jurský park realitou?
přednáší: Mgr. Vladimír Socha

Čínské Slunce středa 19. května v 18:00

Do Číny za nejdleším úplným zatměním 21. století
přednáší: Mgr. Lenka Soumarová – Štefánikova hvězdárna Praha

VÝSTAVA

pracovní dny 9 – 12 a 13 – 15 h

Vesmír v kameni

hlubiny vesmíru i času zachycené v kresbě achátů
autor fotografií: Ing. Jiří Šura – VČM Pardubice
průvodní text: Antonín Bečvář, Otokar Březina, Jiří Šura

a při programech:

středy a pátky ve 20 h

soboty v 16 a ve 20 h

Změna programu vyhrazena.

Vstupné 15,- až 50,- Kč podle druhu programu a věku návštěvníka.

Bude Jurský park realitou?

Již od počátku 19. století, kdy první geologové začínají pronikat do tajů zkamenělin, ví lidstvo o existenci dávných světů plných záhadných a často bezmála fantastických tvorů. Ani bujná fantazie autorů vědecko-fantastické literatury by nedokázala vykreslit pravěkou faunu a flóru mnoha období, především pak druhohorní éry. Přesto se o to mnozí z nich odedávna pokoušejí a za posledních zhruba 150 let tak vzniklo nepřeborné množství knih a později také filmů s tematikou pravěku. Je pochopitelné, že vzhledem k našim značně omezeným znalostem mnoha aspektů pravěkých světů, se autoři i scénáristé museli často pouštět na tenký led spekulací a domněnek. Mnohdy si pak vystačili i s pouhou fantazií a skutečnost upravili tak, aby jim lépe vyhovovala a děj byl celkově atraktivnější. Veřejnost byla dinosaury ale i jinými tvory z pravěku fascinována odedávna, s nástupem trikových filmů v první čtvrtině 20. století však přišla doslova první „módní vlna“. Za ono poslední století bylo natočeno nejméně několik desítek filmů s tematikou pravěku, a z toho umělecky hodnotná Cesta do pravěku nebo trháč Jurský park jsou jen špičkami pomyslného ledovce.

Co bylo špatně na pravěkém světě v románu A. C. Doylea Ztracený svět? Mohl skutečně existovat King Kong? Které živočichy jsme ještě měli vidět v Cestě do pravěku a kteří tam byli jaksí navíc? Co bylo vlastně špatně na dinosaurech z Jurského parku? A v neposlední řadě, kam až mohou zajít bezmála dokonalé počítačové animace pravěkých organismů z trikových dokumentů posledních let? Na tyto a mnohé další, dosud nezodpovězené otázky, vám odpoví přednáška Mgr. Vladimíra Sochy, kterému v tomto měsíci vychází jeho druhá kniha o dinosaurech.

Přednáška je zaměřena především na vysledování a zhodnocení trendu v zobrazování pravěkých tvorů v literatuře i filmu a na odkrývání a vysvětlování chyb i zjevných nesmyslů, kterých se dopustili autoři i filmaři při jejich natáčení. Zamýšlí se však také nad některými otázkami, nastolenými v těchto dílech – včetně toho, zda může existovat odlehlý svět s dosud živými zástupci pravěku nebo zda někdy budeme opravdu klonovat živé dinosaury.

Vladimír Socha